

לג'י
כ"ו אייר
23 יוני
יום ב'

בועדה הפוליטית משתתפים מאתנו רמז, דב לנדויר ואני. לנדויר
קבל מלגומה להחאים פעולתו לפעולתם. מלצט לא בא ובמקומו יו"ר
ר' אביגדור.

ויצמן פותח : יש להתחיל מספטמבר, מאחרי המאורעות.
ראיתי את הפרמיר אז בגנף. דרשנו ועדה בת משקל אינמרנציונלי
להשלח לארץ, כי ידענו כל שאלות הבית הלאומי נגולו שוב בכל היקפן.
בין שנרצה ובין לא. נראה לנו שסומב שאנו נדרוש וכוח זה, ושכני
סמך יבדקו את המצב. מקדונלנד ענה - זוהי סעוהי אם תשלח ועדה כזו
יעשה הדבר רושם כאילו שאלת הבית הלאומי עומדת אצלנו בספק, אנו
נשלח ועדה מחוסרת צבע לבדוק רק המאורעות ולא יותר. וכך הלכה
ועדה שו כידוע עברה לאחר 3 שבועות של חקירת המאורעות - לשאלות
היסודיות של הבית הלאומי. אז הופיע סכתב בלפור סמיטס ולוד גורג'
הראה למקד. לפני החפוטסו (באמצע בא מלצט בלויה נעמני) מקדונלד
נשאל על עברת הסככות של הועדה. התשובה שנחן מקדונלד בפרלמנט
אמרה שאין הועדה צריכה ורשאית לעבור על סככותו. אולם הועדה המשיכה
ועשתה מה שעשתה. הדו"ח הופיע בסוף מרס. נחקבלח אז חומנה למלצט

ורבורג וויצמן ורבינג מאה מקדונלד לפגישתה. מהממשלה השתתפו מקד.
ופספילד. השיחה נמשכה שעהים.

מקדונלד בקר חריפות את הדו"ח. (6 ימים לפני הפרסום
נשלח הדו"ח לנאספים) קשה לאנשים אלה לחבין שאלת אי"י, אולם זוהי
התעודה הרשית היחידה שנכתבה במשך 10 השנים האחרונות ושאל
"כאילו" מאי עצת הנאספים להמשיכה הפעולה. הוצע שיסע איש חדש
לאי"י. לאחר בירור כל המוצעים נשאר סמיטס. הסכם לסלגרף לסמיטס
ומקדונלד הבטיח לשלוח סלגרחה. עבר שבוע ולא נשמע כלום.
(בשיחה חוסיף מקדונלד שהענין כל כך חשוב, וחוא רואה צורך להתייעץ
עם מנהיגי האופוזיציה. המשלחת הערבית עומדת לבוא, ואם נצליח
לחביא לעמדת חצי-נבונה טוב יהיה שהפגשו אחס. ויצמן ענה שזה
חלוי הרבה בעמדת הממשלה) מקדונלד מסר אח"כ הודעתו הידועה
בפרלמנט ומנהיגי האופוזיציה הסכימו לו.

כעבור ימים אחדים בא ורבורג מבקורו בצ'קוס והודיע
שהופסיסטון נקבע להשלח לארץ. באותו שבוע דרשתי ראיון עם
פספילד. פ. אמר הכל חלוי מהתוראות שהוא יקבל, ואנחנו נחן
לו תוראות בדוק, לא אם אפשר - אלא איך אפשר, כי אין שאלה
כלל של אם.

בהיות ויצמן במירן קבל ידיעה שסימפסון יוצא לארץ.
סיד נסע ללונדון וסלגרף מפרים לברר אם אפשר לראות את סימפסון.
חוברד שפספילד שכת שהבטיח לו ויצמן להפגישו עם סימפסון⁽¹⁾, וגם
אין כבר זמן לראותו. נחברר אחר-כך שסימפסון שהה עוד יום בלונדון.

נחתמו שמועות על פגישות עם הממשלה הערבית, על שליחת
לוק לגנף. פנה לפספילד, באותו זמן נחקלה הזמנה מהממשלה להפגש.
ב-12 למאי נפגשו עם מקד. פספילד, שילט ושני פקידים. כשויצמן
שאל למה זה נשלח לוק - הודיע מקד. שהוא לא ידע מזה. הערבים
דורשים: הפסקת העליה, קניית קרקע, שלטון עצמי. מלצט אמר זהו
במול המנדט. גייסס רוטשילד אמר בלי קרקע אין בית לאומי.
רוטנברג אמר: אחס אומרים שהעניין קשה חנו לנו 2-3 שנים מנוחה
ונבוא לידי הסכם עם הערבים וציין ראשי פרקים. על יסוד זה באה
אחר-כך השיחה של רום. ומשרד המושבות. לפני גמר השיחה אמר פספילד
שקר גמר חקירת סימפסון נצטרך להאים אח העליה (slow down)
מקד. הוסיף שהמיד צריך להיות זרם, ולו קטן, של עליה, אולם אז
כבר נשלחה טלגרמה לארץ לעכוב העליה.
כעבור יומים קבלו מא"י ידיעה על סתן הסרמיטיקטים
ואחר-כך - על הגזרה, מה קרה בינחים אצל הממשלה - איני יודע לא
הודיעו לנו. חשבתי שהמנדט הופר והפסקתי קשרי אח משרד המושבות.
נתערב על-פי הוראה אביו מלקולים - צעיר ישר וצדיק. הוא היה
המקשר. לפני 3 שבועות היחה לנו פגישה שלישית עם מקדונלד. ויצמן
לא נשתתף - לא יכל ולא רצה. נשתתפו רק רדינג ורוטנברג. הממשלה
הודיעה שמחייסת ברצון להצעותיו, וחשאל את הנציב. ויצמן חשב שאם
שואלים את הנציב תתקבל חשובה שלילית. הנציב התנגד בהחלט להצעות
הקונסטיטוציוניות. על שאר ההצעות לא הודיע עמדתו.
פרץ זרם המחאות. מלקולם ספר שבמשרד אבא מתקבל בכל יום
מבול של טלגרמות. הממשלה מסתומסת למה אנו נרגזים. בגנף סען שילס

במשך שעה להוכיח שהממשלה מצדה עושה הכל לטובתנו - ולבסוף אין
היהודים מרוצים. ויצמן שאל - מה עושה הממשלה לטובתנו. שילס
ענה: הקרבים דרשו מאתנו 14 דרישות, דחינו הכל, סלאנו רק הדרישה
של 2,300 הסרטיפיקטים.

בגנף נסינו לעשות מצדנו הכל. לחברי הועדה שרצו לדבר
אחנו (גרמני, צרפתי, בלגי, אנגלי - החולנדי כתב לויצמן שאינו
רוצה לדבר אהו, כי הוא רוצה לבקר קשה את הממשלה האנגלית)
שוחחתי אהם, אולם הממשלה מאשימה אותנו שאנו מרצנו את הועדה
להחנגד לאנגליה. דעה זו ישנה לראש ולפקוד האחרון במשרד הסושרות.
יתכן שועדה הסנדס חנווף בממשלה. הדבר היחיד שעשינו - מסרנו חשובר
שטין לחברי הועדה.

היתה גם הצעה לעכב מכירת קרקע. נשלחה כבר סלגרסה בענין
זה לארץ, אך ברגע האחרון זה נעכב ע"י ממשלה לונדון.
הידיעות שיש לנו על הופסימפסון אינן סעודרות. אין
הוא סבין את הקקע העולמי של שאלחנו. הוא יודע בעניני החישרות,
אולם לא יבין את ענינו. לא יכלנו לקבל על עצמנו לספרע את דו"ח,
וצר שמי שהוא נחן לו קרדיט לספרע (ססר דברי סימפסון על ביתו
בולס) קרה דבר שנגדו חזהיר אותנו הפרסיר - לא לשלוח איש שאינו
חופס את הפרובלימה הארי"ת.

הממשלה רוגזת. סחכה לסימפסון. בכיסו גורלנו.
נצטרך לחגיד לממשלה: אין לנו כלום נגד סימפסון, אבל
לא נוכל לקבל אוהו כמכריע גורלנו. תהיה לנו סלחמה קשה - אבל
אין דרך אחרת. זוהי מרגדיה שדוקא ממשלת הפועלים, היוחר קרובה

לנו סבחינה אינמלקטואלית, עשחה לנו זאח. במשך 10 שנים הגינוחי
על מסעלה אנגלית, גם כשאי-אפשר היה להגן עליה, כל זמן שאפשר היה
לשלוח אנשים לארץ ולרכוש קרקע. עכשיו אני חושש. מלו מאחנו
אפשרות זו.

אנו נוכל להתאחד עם הערבים, אולם כל זמן שהמסעלה נגדנו -
לא נוכל להתאחד אחם. לא ע"י אחד עם הערבים נכריה אח המסעלה
לקיים את המנדט, אלא להיפך. (ב-12/2 גמר ויצמן).

מלצט - חרו"ח היה נכון. המנדט נהפך לפסח נייר. עסדת
המסעלה שאין לעשות בארץ מה שלא נעים לערבים - אין זה מנדט. איני
פסימי, יש לנו ידידים, שאני קרוב להם, שיעמדו לנו. חנועת המחאה
היחה ברכה בה.

הזמין את הכסטר להרצות.

הכסטר - חיו לי שיחות אחדות עם סימפסון. ס. שאל אם אין
נוק בהחזקה קרקע ע"י קה"ק, ואם אין מיוחד לקנות קרקע חדש, כל זמן
שהקרקע בידי היהודים לא . הוא מחננין בהרמח מצב הפלח ופנה
לסטריקלנד שעסק בקואופרציה בחורו שיעזור לסדר קואופרציה בקרב הפלחים.
ס. מצטער על המלוח האר"י שמליון ססנו נלקח לפדיון מסלות הברזל.
הוא ינסה לקבל את המליון חזרה בשביל הפלחים. לא ידע על הגבלת
העליה ומצטער עליה. הרצאתו יחבר באחונת וימסרנה בחחילת ספטמבר.
הלך לעבר-הירדן בשביל הרצאה חשאית למשרד המושבות. שאלחו היא קרום
הארץ במשך 7-8 חשנים הבאות - ולא בעשרים השנים הבאות. הוא אדע
ישר, חרוץ ונבון. לדעתו אין לסדר שידול בלי לקחת בחשבון את כל

הרובה של חוסר עבודה בארץ. הוא חושב שהארץ יכולה לכלכל ישוב יוחר גדול, אולם התקדמות בטוחה אפשרית רק אם הקדמה תהיה אסיה. על ההצעה שאינמסיפקציה של החקלאות תאפשר לפנות חלק חגון של הקרקע העיר סימפסון, שרבר זה מתייב עזיבה קרקע ע"י הערבים לטובת היהודים. כשהכסטר אמר שלפי תורה הכלכלה הקרקע הוא גורם כלכלי וחז לא, ענה סימפסון שהצד השני, כידוע לו, סיחם לקרקע ערך פסיכולוגי. הקסטר ענה לו, שלא ערך פסיכולוגי סיוחם לקרקע אלא מקום להעמיד עליו הרגלים.

אני העירותי על שחי סכנות במשלחת. סימפסון: (1) בשבילו א"י היא מעגל בפני עצמו, הנחקר בחורף החומיו ומציאותו הקיימת, ולא בתור חלק של פרובלימה עולמית (שאלה היהודים), ו אינו מבין ולוקח בחשבון את כוחות היצירה וההכרחים הכלכליים של העם היהודי, והשנויים שהוא עלול להכניס בארץ ובכשרון קליטתה. (2) המקור העיקרי של אינפורמציה של סימפסון הם ידיעות הממשלה. אין זמן ואפשרות לסימפסון לחקור העניינים בעצמו, ועליו להשען על ידיעות הממשלה, וזו - בדמות הנציב - חושבת שאין מקום עוד להחישבות נוספת של יהודים בארץ.

הישיבה הראשונה נסגרה. המסך ב-3/2.

המסך בשעה 4.

בא יעקבסון סגנף. מרצה קפלנסקי על החזכיר שהוגש לממשלה. רמו ניגש לרוטנברג שיחחף בישיבה כסידונו על הצעותיו. בינחים סוסר ק-סקי חוכן ההצעות.

יעקבסון מוסר על גנף. הסו"ם בועדה הוא חשאי, אך קבל
מסני חברי הועדה ידיעות מפורטות. מסקנות הועדה רצויות. רפרד,
ון ריס, סרלנד שמשו ועדה משנה, והגיעו למסקנה פה אחד. היה
חשש שתודילו ינסה לשנות את הנוסח, אך זה לא נעשה. בחלק הראשון
דנה המסקנה על המאורעות בחריפות: סציינים חוסר כשרון הנהלה בארץ,
חוסר קו קבוע, האתזה בעמדה סמטית במקום עמדה דינמית, כשרון
הקליטה בארץ אינו דבר קבוע אלא משתנה ומתגדל. ביחס לפרלמנט
עמדה שלילית.

תיאודולי נסה לארגן רכוז קטולי. הציע הצעה שאין
לאחד שני החלקים של המנדט, החקפה על הסוכנות (הממשלה רשאית
להתייעץ אחת אך אינה חייבת). ענו לו שהסוכנות יעזרה לא רק
לחת עצות אלא גם לקואופרציה; לוגרד מחרגז מאוד על הרו"ח של
סו. ויצמן עשה רושם גדול על כל חברי הועדה שדבר אחת.
מוצקין שואל אם נכון שהיה נסיון מצד ויצמן שועדה המנדט
חשםק אוחו, והדבר לא עלה בידו.

יעקבסון עונה - שכל השמועה משוללת יסוד. ויצמן לא
פנה כלל לועדה בהצעה כזו, כי היה כבר בשאלה זו סו"ם בין הועדה
ובין הממשלה, והחלט שאין לועדה הרשות לשמוע פטיציונרים.
ויצמן מוסיף שהוא עורר שאלה זו בשיחה עם הממשלה, והגיעו
לידי מסקנה שדבר זה לא רצוי, כי אם ישמעו יהודים יצטרכו לשמוע
גם ערבים.

יעקבסון מתאונן על פעולה מוסקין המזיקה בגנף.

ר' אביגדור גולדסמיט מקריא מלגוסות שקבל מניו-יורק

מרוזנברג. דורש בשם הרבה ידידים יהודים יחסים יהודים-ערבים;
קואופרציה כלכלית ואזרחית עם הערבים מתנה תכנה היחסים עם הממשלה.

מלגוסה מורבורג: דרשתי מהכסטר להשתתף, ולהצעות על

ההצעות החדשות של מגנס. לדעתו, עמדת האכסקוויבה בלונדון יש
לה תוצאות מעציבות. גולדסמיט ענה לו מלגופיה, שלדעתו, היחסים
עם הממשלה צריכים להשתנות במהרה יבואו בדברים עם הערבים. אי-
אפשר לדון עם ערבים כל זמן שלא ידוע אם משרד המושבות יאשר עליה
והתישבות חדשה של יהודים. ורבורג ענה על זה: "אחרי רוחם העגלה
לפני הסוסים. רק אם ניטיב היחסים עם הערבים חשנה הממשלה את
יחסה. אדלר ורוזנברג מסכימים אחר".

בקשו מהכסטר למסור הצעות מגנס; הקסטר ענה - ויצמן יוכל
לעשות זאת יותר טוב ממני (ויצמן לא היה ברגע זה באולם).

החל הוכוח. מדבר פרבשטיין. מציע סדור משלחות בשם כל

היהדות לגנף, לארגן עליה רגל של חלוצים לגנף, משלוח אניה של
אלף חלוצים לחיפה ולהכריז שביהח רעב אם לא יחננו אותם להכנס לארץ,
לסדר בכל העולם שביהח שעה אחת, אם כל זה לא יועיל - מחאות בפני
כל הקונסולים האנגלים.

ויצמן מקריא מכחב של מגנס. בלי הסכם יהודים-ערבי לא

יושב הסצב. הסכם זה אפשרי - אם תדחה עצות יועצין, שאולי כוונתם
טובה. נגד דעת הערבים לא יוקם הביח הלאומי. אני נכון לעזור,
שלח לורבורג את ההצעות.

ההצעות: קואופרציה יהודית ערבית אנגלית.

(אוחן ההצעות שמגנס הראני לפני נסיעתי בפגישתי האחרונה אחר
בירושלם).

ויצמן עוד לא ענה על הסכתב (נשלח ב-3 ליוני)
שנחבל בשבוע האחרון. רצה לחביא ההצעה לועדה. הוא מסכים לכל
ההצעות מלבד ההצעה ע"ד הקונסטיטוציה. יש גרעין חשוב בהצעות
אלו. אולם אם הסעיף הקונסטיטוציוני הוא חנאי - אי-אפשר לקבל
גם את כל שאר ההצעות. אינו מאמין שהממשלה האנגלית מכינה לתת
פרלמנט אמתי, אינו מאמין שתקרבים מחכים לקבל כל כך הרבה. כנראה
שהובטח לערבים מוסד מעין זה של 1922. אין לנו לאחרתיק ללכת
מהבריטים, אפילו לא כל כך רחוק כמוחם, כל זמן שמצבנו לא הובטח
חוגי חבר הלאומים לחצו על אנגליה לתת התחלה של שלטון עצמי,
אולם כל הזמן עמדה על הנקודה שכל זמן שהיחסים עם היהודים הוטבו
אין לתת פרלמנט. בהודו במצרים בקפריסין במלטה הפרלמנט אינו
פועל, ולא מובן מדוע יש להתחיל דוקא בא"י. אינו מאמין שזהב
יזרום מכיסי הנדיבים אם יוקם פרלמנט בא"י.

ורבורג סועה, אמנם, נצטרך לפנות לערבים. יש ערבים
שפנו כבר אלינו. לא נבוא בדברים עם ערבים מאחורי גבה של אנגליה,
כל זמן שאנגליה לא קרעה את המנדט. היא חולכת לקראת קריעת המנדט,
אבל אני מקוה שנציל אותה משגיאה זו. הצעת מגנס להשתתף בארצות
ערביות אחרות - נכונה; עד כמה שנוכל לבוא בדברים עם מנהיגות -
לא עם לוקחי שוחד - ערבית. אם מגנס סציע שרותו - אנו נכוונים
לקבל אותו, בתנאי שהוא יסכים לפרוגרמה שלנו. פרלמנט לא נקבל.
בחשובה לקובלנת ורבורג שאנו דוחים קואופרציה ערבית -

אני מודיע שאנו עושים מאמצים גדולים לשם קואופרציה זו ואסמור פרטים לועדה מצומצמת.

אחד במקיפי הצעה רומנברג הוא יסוד ועד לאומי ערבי.
בא"י מתנגדים לכך גם היהודים וגם העיב - מתוך נמוקים סותרים זה את זה.

ביחס להצעות פרשטין ו אסור להגביר רושם שאנו נלחמים נגד אנגליה. אנגליה נחנה לא רק לוק - אלא גם בלפור וסמיל.
יש להלחם רק נגד מעשים רעים. יש אנגלים ידידים שסוברים כבר שהציונות נעשתה תנועה אנטי-בריטית. עוד לא נשמע קול אנגלי נגד הפרת הסדר, אנו נמצאים במעגל קסמים. כל מי שנשלח לארץ - נרקל ע"י הפקידות. ועדת שו נעשתה לחעודה רשמית. על-פי נס נפרץ הסעגל בגנף. אבל שום אנגלי עוד לא קם להאשים. כל זמן שיכלנו להקלות אנשים ולעבוד, לא היה לנו זמן להלחם. אם לא נוכל לשלוח אנשים - נצטרך להלחם, ולהלחם בכל הכוחות. מאנשי אמריקא אני דורש לא לכוף עלינו הר כגיגית, אם הם רוצים יעשו על אחריותם הם פוליטיקה ערבית, אנחנו נעשה אותה כפי שאנחנו מבינים אותה.

בלומנפלד: השאלה העיקרית - דו"ח סימפסון. לא ידוע מה תן הוראותיו, אך כנראה הוא רואה את חובתו להגן על הערבים. הוא נוטה כנראה לסמור ליתודים החולה ודרום בקעת הירדן. כל השאר - לא נ אפילו לא אזור החוף, כי אין להחיש את ההתפתחות. עלינו לחשוב מה לעשות למען קדם הסכנה - כי הדו"ח שלו, יכריע,

אי-אפשר עכשיו, אומרים כולם בארץ, לבוא בדברים עם הערבים.
גם אנשי בריח שלום אמנם יודעים מה לעשות. האמון הוא שבא"י
אין חנהלה.

נקבעה ועדה מצומצמת: ברנרד כהן, ב.ג., גולדמן,
פרבשטיין, מוצקיין.

דברו עוד לנדויר וד' אביגדור גולדסטיין.
האחרון - יש שאלת יחסינו עם אנגליה, יחסינו עם הערבים,
והשאלה השלישית - הפרלמנט. משרד המושבות סובר שאין מקום
בסורה לפרלמנט. מסכים עם ויצמן שעכשיו אי-אפשר לבוא בדברים
עם הערבים.

גולדמן דבר לחסוך בויצמן.
בנאומי נסגרה הישיבה.

בערב בחשע ישיבת הועדה. משתתפים חברי הועד, רוסנברג,
נסיר, קפלנסקי, ברודצקי ורמז.
